

humanist

29-18

Tweewekelijkse uitgave van het
Humanistisch Verbond
Postbus 114, Utrecht
Tel. 030-31 81 45
15 oktober 1974

In de marge

In het blad „Tijd en Taak” van 31 augustus 1974 reageert dr. W. A. Verloren van Themaat op een brief van dr. Gollwitzer met betrekking tot abortus. G. had in het blad geschreven dat de stelling dat het embryo een apart menselijk levend wezen is, gelijkwaardig is aan de stelling dat het een onderdeel van het lichaam van de moeder is. V. komt hier tegen in het geweer op grond van de gegevens van de embryologie:

„Alle cellen van het lichaam van de moeder hebben dezelfde genetische

kode, maar de cellen van het embryo hebben een andere genetische kode.

Daar komt nog bij, dat reeds heel vroeg tenminste sommige organen bij het embryo verschijnen, b.v. het hart met drie weken.

Als men het embryo opvat als een apart levend wezen, een vroege fase van het wezen dat na zijn geboorte een mens heet, dan komt alles in zijn lichaamsbouw waarin het overeenkomt met een mens na zijn geboorte (en dat is zelfs voor een embryo van 4 weken al heel wat) in zijn natuurlijke verband te staan”.

Dit is voor de aanhangers van de „baas-in-eigen-buik” theorie geen bevestiging daarvan, maar dat wil nog niet zeggen dat nu de dogmatische ethiek van bijvoorbeeld de r.k. kerk juist zou zijn. Wel zijn evenvermelde gegevens een ondersteuning van die ethiek. Een ethiek – en dáár gaat het om – die *niet* uit gaat van een autonoom mensbeeld. Wanneer het humanistische mensbeeld – dus van de autonome mens – uitgangspunt is dan staat de menselijke vrijheid en *niet* een almachtige schepper, in laatste instantie centraal. Ethisch-wijsgerig kan men dan stellen dat het bij de beslissing over al of niet abortus in laatste instantie gaat om de verantwoordelijkheid van de vrouw én de man (die het embryo verwekken) in relatie tot de mogelijkheden van vrijheid van de moeder én het toekomstige kind (en in afgeleide zin om de mogelijkheden tot vrijheid van de vader).

Fiege

Hoofdbestuur

De vergadering van 20 september was maar matig bezet.

We gaan onze houding onder woorden brengen ten aanzien van kapingen en gijzelingen; zulks uiteraard naar aanleiding van de gebeurtenissen in Den Haag.

De nieuwe redakteur van Humanist moet behalve humanistisch geïnspireerd ook een vakman zijn. Vandaar dat er geadverteerd is in het Journalisten vakblad.

De vakature werd al eerder in deze rubriek vermeld.

De Amerikaanse Ethical Union heeft een open brief opgesteld waarin het pardon aan Nixon wordt aangevochten. In Humanist wordt hierop t.z.t. nog teruggekomen.

Al op 6 september werd de benoeming goedgekeurd van mevrouw Ina Verschuur-Brouwer als cursusleidster aan het Humanistisch Opleidings Instituut. Op 20 september wordt ook de benoeming goedgekeurd van de heer J. A. Volbeda als administrateur. We heten beiden van harte welkom.

In de laatste bespreking met Humanitas (hoofdbestuursdelegaties) werd overeengekomen dat het HV de op een HV-aanvraag in het vooruitzicht gestelde funktionaris samenlevingsopbouw ook verder alleen zal aanvragen. Aldus besluit nu ook het hoofdbestuur. Wellicht dat Amsterdam binnen niet al te lange tijd – er is al veel uitstel geweest – een humanistisch opbouwfunktionaris kan hebben.

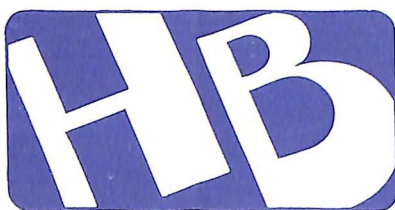
Een groep uit Humanitas heeft een brochure uitgegeven, getiteld: Mensen horen niet in Instituten.

De brochure is een nogal duidelijke ontkenning van het nut van veel wat er in de laatste decennia op het gebied van

Dr. A. J. Wichers
Alg.-sekretaris

bejaardenhuisvesting is gedaan, en waar onzerzijds en van de zijde van Humanitas de Humanistische Stichting voor Huisvesting van Bejaarden bij is betrokken. De HSHB vraagt dan ook om standpuntsbepaling van de hoofdbesturen.

Daar de schrijvers, die aktie willen voeren, soms ook weinig geïnteresseerd lijken op het terrein dat ze hebben betreden, is ons hoofdbestuur in het bijzonder benieuwd naar de mening van het Hoofdbestuur van Humanitas. De aktie geeft het Centraal Bureau van Humanitas immers op als adres.

De Radio en Televisie Kommissie uit het hoofdbestuur heeft een ontwerp statuut voor zichzelf en voor de Dienst RTV opgesteld en ter bespreking gegeven. Veel van de bezwaren die er een vorige maal waren, zijn nu weggenomen. Niettemin bleek bij nader doorspitten dat er nog verdere wijzigingen wenselijk waren. De kommissie zal nu trachten een eindversie te maken.

Driebergen, 26-9-1974

Wetenschappelijke konferentie Stichting Socrates over Humanistisch mensbeeld

op zondag 10 november a.s.

Bij de discussie van de laatste jaren over de tekst van onze beginselverklaring, de stellingen in Humanistisch Perspektief en ons bezig zijn met de overlevingsproblematiek bleek telkens weer de behoefte aan een diepergravende bezinning op de grondnoties van het humanisme.

Dat leidde tot vragen als: „Wat zijn nu de wezenlijke kenmerken van een humanistisch mensbeeld, waaraan gedachten over mens en samenleving van de toekomst getoetst kunnen worden?” en „Kan het humanisme stimuleren tot veranderingsprocessen in de samenleving en zoja, hoe?” Als een bijdrage tot een oriëntatie op bovengestelde problematiek schreven van Praag, Spigt en Thoenes gezamenlijk een nota getiteld: „De humanistische overtuiging in de levenspraktijk”.

De taakgroep wetenschappelijk werk van het hoofdbestuur wil op zondag, 10 november a.s. een gelegenheid scheppen om over deze dingen met elkaar van gedachten te wisselen. De hoogleraren prof. dr. J. P. van Praag en prof. dr. R. F. Beerling zullen op deze konferentie een inleiding houden. De deelnemers ontvangen bovendien van te voren een ex. van de nota „De humanistische overtuiging in de levenspraktijk”.

Ter vermijding van misverstanden merken wij nog op, dat het hoofdbestuur er ernstig naar streeft, dat wij over het humanisme spreken en schrijven in gemakkelijk verstaanbare taal. Op deze konferentie zal echter het gebruik van filosofisch jargon onvermijdelijk zijn.

De konferentie wordt gehouden in het gebouw van de Internationale School voor Wijsbegeerte te Amersfoort. Aanvang 10.30 uur, einde 16.30 uur.

De kosten van deelname bedragen f 7,50 per persoon, excl. lunch. Een lunch kan worden besteld à f 6,—.

Deelnemers kunnen zich opgeven aan C. B. Humanistisch Verbond, (mej. Knottnerus) postbus 114, Utrecht.

Centrale registratie van persoonlijke gegevens

Kort geleden heeft een commissie, ingesteld door het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond, een rapport gepubliceerd over de Centrale Registratie van Persoonlijke Gegevens. Graag willen wij de lezers van de „Humanist” daar het een en ander over vertellen.

De commissie

Deze is begin 1973 met haar werkzaamheden begonnen. De commissie wordt gevormd door de heren Holvast, Proeme, Sentrop, Sorgedragers en de schrijver van dit artikel, waarmee de ethische, maatschappelijke, juridische en technische aspecten van dit onderwerp met begrip van zaken bestudeerd konden worden.

Waar gaat het rapport over?

In onze samenleving wordt er door vele instanties informatie verzameld. De behoefte aan informatie wordt steeds groter en de middelen om deze informatie centraal op te bergen en op een bepaalde manier gerangschikt weer zichtbaar te maken, steeds gemakkelijker. Dit laatste dank zij de computer. Men verzamelt een stijgende hoeveelheid informatie over zaken en personen. Het gaat de commissie om de registratie, verwerking en het gebruik van persoonlijke gegevens.

Wie hebben er zo'n behoefte aan informatie over personen en waarom?

Een paar voorbeelden.

De staat, de regering: om haar beleid in vele sectoren te kunnen bepalen en uit te kunnen voeren.

Overheidsinstanties: zoals de belastingen voor registratie en controle doeleinden, de justitie en politie ter bestrijding van de misdaad en ter bevordering van de verkeersveiligheid, sociale diensten, arbeidsburo's e.d.

Het bedrijfsleven: zoals banken voor de kredietverstrekking, verzekeringsmaatschappijen voor de klantenregistratie, bedrijven t.b.v. de personeelsadministratie, buro's voor marktonderzoek.

Dienstverlenende instanties: zoals ziekenhuizen voor de medische gegevens van de patiënten.

Wetenschappelijke instituten: ten behoeve van onderzoekdoeleinden.

Over welke personen wordt informatie verzameld?

Door meerdere instanties over ieder individu. Over ieder van u die dit artikel leest. Meestal weet u dat echter niet!

Positief en negatief

Het was niet de taak van de commissie om in te gaan op de vaak positieve bedoelingen met een dergelijke registratie van persoonlijke gegevens. Dat doen alle verzamelende instanties al. Het was wél de taak van de commissie om in te gaan op de negatieve effecten en de grote gevaren die hier schuil gaan. Dit laatste vooral omdat er in Nederland nog geen wetgeving bestaat om deze gevaren in te dammen.

Welke zijn deze gevaren?

Er is er al één genoemd. „Men” verzamelt gegevens over u zonder dat u dit weet, laat staan dat u het doel weet waarom „men” dergelijke persoonlijke gegevens over u nodig heeft. U kunt terecht het onbehaag-

lijke gevoel hebben afhankelijk te zijn van anonieme en onpersoonlijke machten die uw vrijheid in dit leven verder aan het inperken zijn. Er wordt van meerdere zijden een aanslag op uw privacy gepleegd.

Een ander gevaar. Informatie betekent macht. Dank zij de computer is het een koude kunst geworden om centraal informatie op te slaan en te verwerken over miljoenen personen. Indien overheidsinstanties dit zo maar doen, dreigt het gevaar dat de macht van het ambtenarenapparaat t.o.v. de regering en van de regering t.o.v. het parlement versterkt gaat worden. Het gevaar dreigt dus dat de werkelijke macht komt te liggen bij een groep die nimmer langs democratische weg verkozen is.

Nog een gevaar. Informatie die voor een bepaald doel afgegeven is, gaat de ontvanger gebruiken voor andere doeleinden. Zonder te suggereren dat bankinstellingen dit nu doen, behoort het als voorbeeld inmiddels wél tot de praktische mogelijkheden om via het betalingsverkeer een vrij gedetailleerde blauwdruk van iedere cliënt op te bouwen wat betreft sociale status, activiteiten, opvattingen en overtuiging. Dit aan de hand van ontvangen en gedane betalingen betreffende het salaris, het lidmaatschap van verenigingen, van een politieke partij en andere groeperingen, van een kerk of een organisatie op levensbeschouwelijke grondslag. Ook via betalingen aan dokters en specialisten en t.b.v. consumptieve doeleinden. Deze informatie zou misbruikt kunnen worden!

Omdat het de bedoeling van onze regering is dat iedere staatsburger van zijn geboorte tot zijn dood een eigen en blijvend registratienummer krijgt, zou dit nummer voor ieder computerbestand gebruikt kunnen gaan worden. Indien „men” al deze bestanden zou gaan koppelen, is de blauwdruk compleet.

Gesteld eens dat dit gedaan zou gaan worden door een bezetter. Ervaringen in deze tijdens de tweede wereldoorlog zijn onheilspellend.

Wel, er zijn nog veel meer gevaren. Zeer reële. Bijvoorbeeld, dat men werkt met foutieve of verouderde gegevens, dat onbevoegden zich meester maken van bepaalde informaties, dat de honger naar informatie van allerlei instanties nooit gestild zal kunnen worden. En natuurlijk het gevaar dat dergelijke vormen van registratie

Ico van der Willik

gebruikt zullen worden ter ondersteuning van diskriminatie, resp. diskriminatie in de hand zullen werken.

Wetgeving

Genoeg over alle gevaren die dreigen, omdat er geen sluitende wetgeving is die deze problematiek regelt en waardoor zware sancties gesteld kunnen worden bij overtredingen. En nogmaals in Nederland (noch in verreweg de meeste andere landen) bestaat er heden ten dage een wetgeving die het terrein van de bescherming van de privacy en additioneel de registratie van persoonlijke gegevens regelt.

De commissie van het Humanistisch Verbond wil de totstandkoming van een wetgeving in Nederland op het punt van de registratie van persoonlijke gegevens bevorderen.

Inhoud van het rapport

In de eerste twee hoofdstukken van het genoemde rapport is ingegaan op de ethische en andere principiële aspecten van privacy en machtsverdeling. In een aantal hierna volgende hoofdstukken worden de juridische en technische aspecten behandeld die aan de orde zijn bij de inrichting van databanks. Uiteindelijk komt de commissie met een aantal voorstellen ter vastlegging van wetsontwerpen die dienen te slaan op alle, al dan niet geautomatiseerde, registraties van persoonlijke gegevens.

Aanbevelingen

Een aantal van deze voorstellen worden hieronder genoemd. In de eerste plaats dan dient er een duidelijke scheiding te komen tussen het beheer en de uitvoering van deze vorm van registratie. Om dit te bereiken wordt er een centrale plaats toegedacht aan een op te richten onafhankelijke instantie (de Centrale Registratie Kamer) die belast moet zijn met het toezicht op het gehele veld van de verzameling, verwerking en gebruik van persoonlijke gegevens. Deze instantie zal zowel preventief – door het verlenen van vergunningen – als repressief – door in te grijpen bij misstanden en door

(vervolg op pagina 8)

SAMEN OVERLEVEN - Nog drie regionale bijeenkomsten

Het hoofdbestuur nodigt alle leden en belangstellenden uit over de overlevingsproblematiek met elkaar van gedachten te wisselen en te zoeken naar oplossingen.

Daartoe organiseert het hoofdbestuur op vijf verschillende plaatsen in ons land op zaterdagmiddag grote discussiebijeenkomsten.

De data en plaatsen van de nog komende bijeenkomsten zijn:

26 oktober in **Rotterdam** in het Groothandelsgebouw (aan het Stationsplein)

9 november in **Utrecht** in het Jaarbeurs-kongrescentrum (achter het station)

23 november in **Eindhoven** in het Philips Ontspanningscentrum aan de Mathilde-laan.

We beginnen telkens om één uur en eindigen om vijf uur.

De deuren gaan open om half één.

De toegangsprijs bedraagt f 2,50.

Impressies van de Wereldbevolkingskonferentie

Boekarest, 19-30 augustus

(voor zover ik die bij thuiskomst niet in de krant terugvond)

door Wim Hagen

„Mijnheer de Voorzitter, ik heb een bevolkingsgroei van meer dan 3%, ik heb gebrek aan voedsel en gebrek aan grondstoffen, eens per 3 jaar doet een grote overstroming al ons werk te niet, en u ziet me niet eens, als ik het woord vraag door mijn naam-bord in de lucht te steken!”

Deze wanhoopskreet van een gedelegeerde op een van de vele chaotische en zeer langdurige vergaderingen van de werkgroep, die het Wereld Aktie Plan opstelde, tekende de situatie van de landen, waarvoor het bevolkingsprobleem echt akueel is. Immers die landen waren niet gebaat bij de politieke en academische discussies op de Wereld Bevolkings Konferentie, gevoerd door landen waarvoor overbevolking nog geen probleem van levensbelang is.

konferentie. De Internationale Humanistische en Ethische Unie (IHEU) was met vijf man goed vertegenwoordigd naast bijvoorbeeld de Wereld Federatie van Vakbonden en een obscure organisatie als de Internationale Federatie van Bijenhoudersverenigingen (met afgevaardigde mr. L. R. J. Ridder van Rappard). De Heilige Stoel was als iedere staat deelnemer aan de konferentie. Op de „Bevolkingstribune”, een apart congres, waren nog eens naar ruwe schatting 1500 belangstellenden.

Boekarest, een gezellige, fraaie stad, was het dékor van de konferentie. De buitenlandse afgevaardigden konden zich in speciale gloednieuwe VN-blauwe taxis en nieuwe haast lege stadsbussen van en naar

zagen, werden op straat aangehouden. Ter gelegenheid van de bevrijding van Roemenië, op 23 augustus 30 jaar geleden, was de stad versierd met vlaggen en leuzen ter ere van president Nicolae Ceausescu en op bevrijdingsdag vond de traditionele massale parade plaats, waaraan meer dan 300.000 burgers deelnamen.

Het gastland Roemenië noemt zich een socialistisch ontwikkelingsland en streeft naar een snelle groei in alle sectoren, inclusief bevolking! Zeven jaar geleden werd het recht op abortus sterk beperkt, waarna ogenblikkelijk een verdubbeling van de bevolkingsgroei plaatsvond. Morele en financiële prikkels alsmede een absoluut verbod van sterilisatie voor mannen zijn gericht op grote kindertallen. Roemenië verwacht in 1990 zijn bevolkingsaantal van 21 tot 25 vergroot te hebben.

Op de „Bevolkingstribune” konden belangstellenden ongehinderd door de traditionele politieke tegenstellingen, die de officiële konferentie domineerden, discussiëren. Daar was bijvoorbeeld de voornamelijk uit Amerikanen bestaande „Zero Population-Growth” groep, die een totale stop van de bevolkingstoename nastreeft (een jonge Amerikaanse vroeg zich af, of ze er wel goed aan gedaan had een Vietnamees weeskind te adopteren, omdat het kind eenmaal in de V.S. 20 maal meer zou consumeren dan in Vietnam...). Daar waren ook de mensen van het Internationale Projekt voor Vrijwillige Sterilisatie, die een speciaal speldje droegen waaruit bleek dat ze zich hadden laten steriliseren, maar daartegenover ook de „Pro-Life” beweging, waarvoor sterilisatie, abortus en euthanasie uit den boze zijn. Tijdens de konferentie werd de Internationale Vereniging voor het Recht op Abortus opgericht. Het verstrekken van „Baas in eigen buik” buttons werd na een enorme vraag van ondermeer vele Roemenen door de organisatoren van de Tribune verboden, omdat ze niet bijdroegen tot een redelijke discussie. De buttons mochten wel als voorbeeld van campagne-techniek tentoongesteld worden.

Voor de mensen, die het pas geloven als de computer het zegt, was er een beeldstation, via een (dure) telefoonlijn verbonden met een computer in Illinois (V.S.), om ons precies voor te rekenen hoe ik elk gewenst land onder verschillende kondities de bevolking zich ontwikkelt.

De groep „Anti-Malthusianen” bestreden de ideeën, gebaseerd op de gedachte van de Engelsman Maltus (1766-1834), dat de armen door hun grote kindertal hun eigen

135 landen, van China tot Liechtenstein, waren aanwezig met 3000 gedelegeerden. Meer dan 660 journalisten sloegen het geheel gade, onder wie, gelokt door een subsidie van de Nederlandse overheid van f 1500, een twintigtal Nederlanders en nog eens 15 leerlingen van de School voor Journalistiek. 14 bevrijdingsbewegingen waren uitgenodigd zoals de Nationale Bevrijdingsbeweging van Comoro Eiland en de Bevrijdingsbeweging van St. Paul Thomas en Principe. 100 niet gouvernementele organisaties stuurden waarnemers naar de

hun luxe hotels laten rijden. Bij de hotels en de conferentiegebouwen was veel politie op de been. De speciale identiteitsbadges gaven de konferentiedeelnemers recht op de beste plaatsen in de restaurants en het betreden van voor Roemenen verboden trottoirs. Een enkele Roemeen zag kans door steeds Engels te spreken de politie te passeren en in de conferentiegebouwen zo'n speciale badge te verwerven. Na een aktie op de bedrijven was al het lange haar bij de jongeren verdwenen; jongelui, die er voor Roemeense begrippen niet gepast uit-

armoede vergroten. Chinezen en Oost Europeanen steunden hun stelling, dat de enige manier om het bevolkingsprobleem aan te pakken een totale sociale en economische ontwikkeling c.q. omwenteling in de derde wereld landen is.

Natuurlijk waren er op de „Bevolkings-tribune” de massale forumbijeenkomsten met echte deskundigen, maar het waren de aktiegroepen, die de tribune belangwekkend maakten met de talloze perskonferenties en discussiegroepen. Steeds terugkerend was de roep om nieuwe samenlevingsvormen, niet meer gebaseerd op het klassieke gezin.

Mede dankzij de inspanningen van de IHEU-vertegenwoordigers konden naar later bleek meer dan 500 aanwezigen een verklaring tekenen, die de bevolkingsexplosie stelt in relatie tot de zgn. Club van Rome problematiek en onze verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de derde wereld, die enerzijds wordt belemmerd door snelle bevolkingsgroei, terwijl anderzijds onderontwikkeling afname van de bevolkingsgroei bemoeilijkt.

De Nederlandse regeringsdelegatie zocht jammer genoeg anders dan bijv. de Amerikaanse niet actief contact met de Nederlandse deelnemers aan de tribune. Daarmee ging een goede kans op samenwerking en inspelen op de gebeurtenissen op de officiële konferentie verloren.

Op de officiële Wereldbevolkingskonferentie werd de bevolkingsproblematiek ondergeschikt gemaakt aan de wereldpolitiek, de aloude conflicten tussen Noord- en Zuid-Korea, Noord- en Zuid-Vietnam, en China

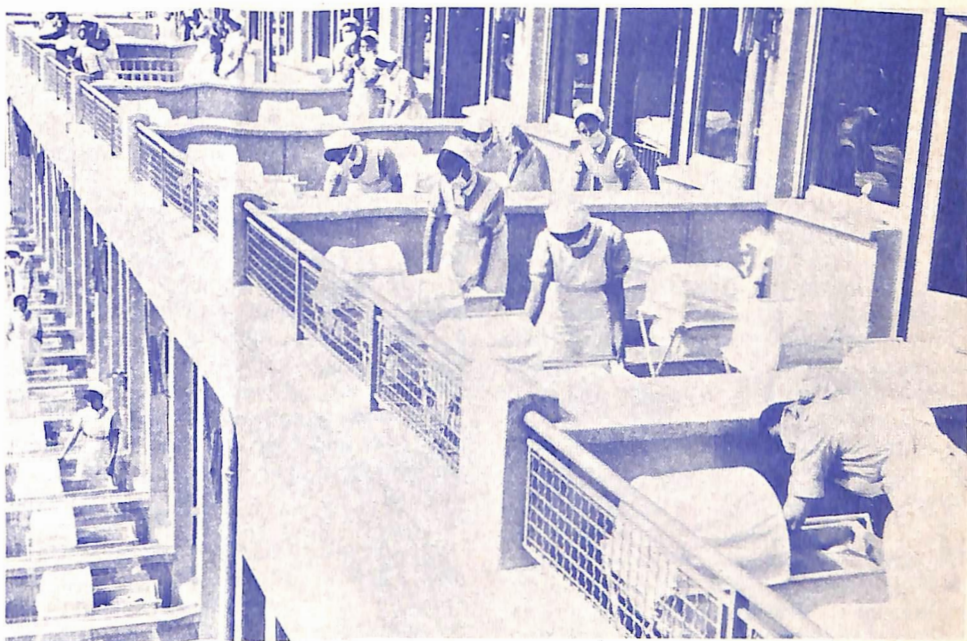
de gewenste bevolkingsgroei in sommige gebieden, dat land bewaarde het stilzwijgen over zijn enorme prestaties op het gebied van bevolkingsplanning, die voor vele landen een voorbeeld kunnen zijn.

De Chinese slogan „Van alle dingen ter wereld zijn de mensen het meest kostbaar” kwam in het Wereld Aktie Plan; het Chinese „De toekomst van de mens is schitterend (infinitely bright)” kwam in de eindtekst als „De toekomst van de mens kan schitterend gemaakt worden” – een fraai voorbeeld van de talloze compromissen.

Het Wereld Aktie Plan werd door landen als China, de Heilige Stoel en Argentinië verzwakt. De samenhang van ontwikkelingsproblematiek en bevolkingsproblema-

stoelte, vestigde de aandacht op de mondiale problemen als de schaarste aan grondstoffen en energie, kwetsbare ecologische systemen etc. en de plicht van de rijke landen tot stabilisering van de materiële produktie.

Het Wereld Aktie Plan is niet ongeschonden uit de strijd gekomen. Politiek heeft teveel de aandacht van het bevolkingsvraagstuk zelf afgeleid. Maar door de konferentie hebben niet alleen de regeringen, maar dankzij de pers ook u en ik eens extra stilgestaan bij de bevolkingsproblematiek. Een niet onbelangrijk resultaat van de wereldbevolkingskermis, dat wellicht meer effect heeft dan het Wereld Aktie Plan.

en Sowjet Unie, het Midden-Oosten en zelfs de aktuele Turks-Griekse strijd. Zo werd de Israëlische uitdaging in de vorm van een motie voor regionale samenwerking van ondermeer het behoud van ecosystemen door Egypte beantwoord met de stelling, dat deportatie van bevolkingsgroepen (Palestijnen) een ecologische verstoring is.

China verzocht op het allerlaatste moment iedere verwijzing naar dit land uit de talloze officiële stukken te verwijderen. Alle deelnemers aan de konferentie werd dan ook verzocht deze gedeelten te negeren.

Het land met de grootste bevolking ter wereld, het belangrijkste ontwikkelingsland, dat zijn bevolkingsgroei sterk heeft afgeremd, maar dat op de konferentie uit ideologische overwegingen de nadruk legde op

tiel werd geïnterpreteerd als een tegenstelling – de aanpak van het bevolkingsvraagstuk verloor.

Het Vaticaan stelde zich op tegen het hele Wereld Aktie Plan, omdat remming van de bevolkingsgroei haast impliciet het gebruik van anticonceptiva veronderstelt. Het Vaticaan meende zelfs, dat het beter is jonge kinderen in hongerlanden zo lang mogelijk in leven te houden, dan hun lijden door tijdige abortus te voorkomen.

Slechts enkele Westerse vertegenwoordigers, zoals onze „korpsspik” Pronk, die zich in het statige Paleis van de Republiek ondeugend met jasje los over stoelen klimmend een weg baande naar het spreekge-

* De wereldbevolking verdubbelt in 35 jaar. Tijdens de konferentie kwamen er 3 miljoen mensen bij, dat is 120 mensen per minuut.

* De regering van India schat, dat de jaarlijkse bevolkingstoename (meer dan 12 miljoen) 12.500 scholen, 400.000 onderwijzers, 2,5 miljoen huizen en 4 miljoen werkplaatsen eist – per jaar.

* De gigantische vloedgolf in voormalig Oost-Pakistan eist in 1970 500.000 mensenlevens – dat aantal was vervangen in slechts 35 dagen.

* De helft van de 174 steden met meer dan een miljoen inwoners zijn in de ontwikkelingslanden.

* Een West-Europeaan gebruikt 30 maal meer energie dan iemand uit Afrika of Azië.

* Om de gehele wereldbevolking de levensstandaard van een Amerikaan te geven is nodig:

75 maal zoveel ijzer dan nu jaarlijks gedolven wordt en 100 maal zoveel koper, 200 maal zoveel lood, 75 maal zoveel zink, 250 maal zoveel tin.

Bronnen: World E Q Index – Nat. Wildlife Fed. USA; World Population: The ask ahead – CESI, UNO.

De carrière-terreur*

„Dit agressieve boek zal u vreselijke dingen openbaren... U zult hier vernemen hoe het komt dat mensen zichzelf benadelen. U zult leren inzien waarom het leven van vele mannen zo donker en somber is. U zult kunnen nagaan of u bezig bent uw leven te verknoeien. U zult meer bewust worden van uw lot. Het is heel goed mogelijk dat u voorgoed afscheid moet nemen van uw levensbeginselen – voor zover u die tenminste bezit. Want dit boek zal u tonen of u uw kracht, uw verknoktheid, uw levenslust, uw dynamiek, uw creativiteit, uw charme – ja eenvoudig alles wat uw waarde bepaalt en u interessant maakt – verkeerd of goed investeert. Vóór alles zult u echter leren inzien, waarom u soms zo gespannen, zo nerveus, zo ontevreden en angstig bent wanneer u ook maar denkt aan uw beroep, uw werk en uw firma...

Het zal u duidelijk worden waarom u dikwijls een hoogst bedenkelijke leegte voelt en u alles zinloos en waardeloos toeschijnt” Deze aanhef vormt de inleiding tot een felle aanklacht tegen onze prestatie- en carrière-maatschappij van de schrijver van „De carrière-terreur”.

Een scherpe analyse van de promotiejacht, die voor heel wat mensen het belangrijkste levensdoel is geworden.

De carrière-misère

Geluk, zo redeneert Berner, moet in onze samenleving waarneembaar, voelbaar, hoorbaar, eetbaar, drinkbaar zijn: een prachtig huis, een prima vrouw, mooie kinderen, een zeilboot, een vakantie op Tahiti en noem maar op: „Iedere vierkante meter woonruimte meer, iedere gulden salarisverhoging, iedere paardekracht meer brengt een kruimeltje meer geluk”.

Nu is het duidelijk dat je dat geluk niet zomaar kado krijgt. Je moet, integendeel hard werken om te kunnen kopen wat je zo gelukkig maakt. En als het hierbij ophield, zou het allemaal nog draaglijk zijn, maar nee: zelfs hard werken is nog niet genoeg – je moet daarbij ook nog succes hebben. „Geen geluk zonder consumptie; geen consumptie zonder carrière”, zo luidt de gelukzaligheidsleuze.

Wie niet alle moeite doet om zich, met het

nodige ellebogenwerk, naar boven te werken, geldt in onze maatschappij als een verdacht individu.

En daar we van de carrière lafenis verwachten, nemen we de moeite er welgemoed bij. We zweogen en sjouwen dus maar, zijn konstant overspannen, roken als fabrieks-schoorstenen, slikken pillen om onze zenuwen tot bedaren te brengen en trekken ons op aan de progressief stijgende lijnen van de omzetgrafieken.

Buiten de te leveren prestaties, het succes en de gedachte aan wat we „later”(!) allemaal zullen kunnen kopen, zijn er maar weinig dingen die ons werkelijk interesseren, waarvoor we ons nog eens echt willen inzetten.

Die jacht op succes, waardoor we ons zelf willen voorspiegelen hoe flink we wel zijn, noemt Berner de „promotie-neurose”. Wantrouwen, opportunisme, overgevoelheid, rusteloosheid, voortdurende activiteit, gebrek aan zelfkritiek en aan creativiteit zijn er enkele symptomen van. Tegenover dat engagement, die inzet staat de „promotie-ascese”: de carrièreist moet namelijk afstand doen van een eigen leven en het verlangen naar eenvoudige genoegens onderdrukken. Beweging, ontspanning, rust... dat alles bestaat niet meer voor hem: „Men kan zich niet meer ontspannen, men wil zich niet meer ontspannen, men kan zich niet meer willen ontspannen, men wil zich niet meer kunnen ontspannen”.

Het „point of no return”

Een belangrijk beginsel dat bij alle carrière-makers vroeg of laat in werking treedt, is het principe van zelfvernietiging. Iedere dag handelt de carrièreist zo vaak vóór hij denkt. En als hij dan eindelijk denkt, is het meestal te laat om nog te handelen. De geest wordt inderdaad pas wakker wanneer de fatale gevolgen zich reeds aankondigen, wanneer het „point of no return” is overschreden.

Plotseling wordt de carrière-maker – bewust of onbewust – gekonfronteerd met de noodzaak zijn verdere leven óók in zijn carrière te investeren. Hij heeft immers te veel op het spel gezet om nog van richting

te kunnen veranderen. En dit geldt zowel voor de geslaagde manager als voor de mislukte would-be chef. De eerste zal al wat hij verworven heeft aan geld, macht, status enz. krampachtig willen beveiligen en zo mogelijk uitbreiden en versterken. De tweede voelt zich gedwongen om de geweldige investeringen – jaren van onverdrotene inspanningen zonder zichtbaar succes – toch nog enigszins rendabel te maken door een sprong voorwaarts. En ook de grote groep die ergens tussen deze twee uitersten schommelt, blijft de carrière-toets volgen, want, wie weet, er is misschien nog hoop...

In deze drie gevallen is de geestelijke overgang naar een andere, meer ontspannen manier van leven zo goed als onmogelijk, omdat de psychische structuur op die leeftijd reeds té vast verankerd is. De veertigjarige carrièreist kan zich gewoon niet voorstellen dat er nog een andere wijze van leven bestaat, die hem bovendien veel gelukkiger zou maken. Hij leeft uitsluitend voor een gelukkiger toekomst en zijn vermogen om eenvoudig van het heden te genieten, neemt iedere dag wat af.

Het tweede deel van Berners boek is een „Anti-karrièr-kursus”. In een zeventigtal alfabetisch geordende hoofdstukjes geeft hij receptjes tegen carrièreziekte, de promotieneurose. Een voorsmaakje van de inhoud en van het satirisch gehalte krijgt men reeds door enkele titels:

Career-consulting: ~ het grote neurosen-bedrog;

Regeneratie: dagelijks naar de dokter;

Humeur der carrièreisten: bloed, zweet en tranen;

Machtsstreven: Machiavelli blijft in het bedrijf;

Narcisme van de Strebers: ik, ik en nog eens ik;

Zelfportret van de manager: onvervangbaar.

Wie het faillissement van zijn leven niet wil meemaken, moet streven naar succes zonder carrière, aldus Berner. Onze maatschappij en ons economisch systeem zijn moeilijk te veranderen. U kunt over de kunstmatige waarden van de prestatie-maatschappij heen stappen en persoonlijke levensbeginselen, een eigen levensstijl ontwikkelen: uw spontane verlangens en behoeften niet langer onderdrukken, werken om te leven in plaats van leven om te werken, genieten van eenvoudige, natuurlijke dingen.

En als u ondanks al deze raadgevingen, toch nog meent dat uw carrière boven alles verheven is, tracht dan uw gevoel voor kosmische verhoudingen te ontwikkelen, probeer m.a.w. te relativiseren. Schaf u een foto aan van het heelal, en hang die op aan de muur waar u recht tegenover zit. Wanneer u dan merkt dat de langverwachte salarisverhoging uitblijft, dat u naar een volkomen onbelangrijk filiaal wordt overgeplaatst, dat uw ondergeschikten uw verjaardag vergeten, enz. dan zult u – voor zover u geen zuurpruim bent – in hartelijk gelach uitbarsten.

En... lachen is gezond!

S.

American Ethical Union

In zijn vergadering van 20 september 1974 besloot het hoofdbestuur onderstaande mededeling, ontvangen van de American Ethical Union, in „Humanist” te doen publiceren:

„Het hoofdbestuur van de A.E.U. heeft met afschuw kennis genomen van het besluit van president Ford om onvoorwaardelijke gratie bij voorbaat aan de vroegere president Nixon te verlenen voor misdaden, die hij tijdens zijn presidentschap zou hebben kunnen begaan. Gratie, die op geen enkele wijze het karakter omschrijft van de daden waarvoor gratie is verleend, die de verdoezeling van de feiten waardoor de vroegere president gedwongen was af te treden, in stand houden.

Door deze beslissing is de president niet alleen teruggekomen op de belofte aan het Amerikaanse volk de gerechtigheid zijn gang te laten gaan, maar heeft hij veel meer nog het beginsel van „een ieder is gelijk voor de wet” niet toegepast door onderscheid te maken tussen een oud-president en alle andere burgers.

Ons systeem van „jurisprudentie” wordt hierdoor in discrediet gebracht, terwijl er toch reeds ernstige schade was toegebracht door Nixon en zijn helpers.

Wij keuren president Fords haastige en slecht overwogen actie ten sterkste af.”

*) Con Berner, De carrière-terreur. Promotie-neurose, diagnose, en therapie, Deventer, Uitgeverij Ankh-Hermes B.V., 1973, 231 blz., prijs f 17,90

Humanistisch Verbond en de kernenergetische loterij

Wie niet al te onzorgvuldig zijn kranten en tijdschriften leest heeft reeds geruime tijd kennis kunnen nemen van de sterk uiteenlopende meningen van deskundigen over de ontwikkeling van de kernenergie. Deskundige verkondigers van het heil van de kernenergie (veilige voorziening van de groeiende behoefte aan energie, participatie in de ontwikkeling van de daarbij behorende technologie, verzekering van de werkgelegenheid en, niet in de laatste plaats, instandhouding van onze welvaart) aan de ene kant, deskundige onheilsprofeten, die ons de onvermijdelijke catastrophes voorhouden, die wij bij toepassing van de kernenergetische wetenschap verwachten kunnen, ter andere zijde.

Op een goede of kwade dag zijn alle Nederlandse burgers rechtstreeks bij deze problematiek betrokken toen de N.V. Samenwerkende Elektriciteits Productiebedrijven (afgekort SEP), een brochure in onze brievenbus deed stoppen, waarin, in verband met het Kalkarproject (met verwijzing naar de verantwoordelijkheid van het parlement) ons, ondeskundigen, gratis les werd gegeven in de kernfysica. Kort gezegd kwam de inhoud hierop neer, dat elke ongerustheid over de gevaren hiervan uit den boze was en dat wij daarom het beleid van onze elektriciteitsleveranciers rustig aan hen kunnen overlaten.

En daar zit je dan met een brochure, die zoveel zekerheid uitstraalt dat je er alleen maar onzeker van kan worden. Je herinnert je immers, dat er de laatste jaren nogal wat projecten van deskundigen niet houdbaar bleken of ingrijpend veranderd moesten worden, nadat uit andere hoeken duidelijk was gemaakt, dat met nog heel wat meer zaken moest worden rekening gehouden dan de deskundige specialist (iemand, die, zoals bekend, steeds meer weet van steeds minder) in zijn loopgraaf had gezien.

De Griekse staatsman Pericles schreef reeds 2600 jaar geleden, dat een burger die niet deelneemt aan het gebeuren in zijn staat niet alleen een zwijgende maar ook een slechte burger is (zouden slechte presidenten daarom zo'n voorkeur hebben voor

zwijgende en dus slechte burgers?) Wie een goede burger wil zijn blijft dus niet bij de pakken neerzitten maar schrijft een brief aan de SEP, waarin hij dank zegt voor de bijdrage aan de discussie, bedenkingen uit over de eenzijdigheid daarvan, o.a. er op wijst, dat bijv. aan verspilling van onze energie aan nutteloze zaken in het geheel geen aandacht is besteed en bovendien zijn verontrusting uitspreekt over de, volgens de SEP geringe, hoeveelheid radioactief afval, w.o. het zeer gevaarlijke plutonium, dat pas na een kwart miljoen jaar geen bijzonder gevaar meer voor het leefmilieu oplevert.

Als je daarna kennis neemt van de inhoud van een folder van de stroomgroep Stop Kalkar, waaruit zonneklaar blijkt, dat, op z'n zachtst gezegd, bepaalde feiten in de brochure van de SEP zijn verdoezeld, dan zeg je niet alleen A maar ook B en je schrijft een brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer, waarin je o.a. stelt dat

- het Nederlandse parlement naar je overtuiging op het gebied van de kernenergie evenmin deskundig is als andere parlementen en evenmin als talloze staatsburgers,
- het parlement zich heeft moeten verlaten op niet deskundige ministers, geadviseerd door niet-deskundige ambtenaren, die voorgelicht zijn door deskundigen, afkomstig o.a. uit de kringen van de SEP,
- de ontwikkeling van de kernenergie geen zaak kan zijn van het particulier initiatief alleen, gegeven de daaraan verbonden enorme investeringen, de risico's en de aanzienlijke consequenties voor de maatschappelijke structuur en het milieu,
- het parlement, indien het een beslissing heeft genomen, die, gegeven sindsdien gekomen informatie, thans als discutabel moet worden bestempeld, de plicht heeft zich over deze problematiek te buigen en, indien nadere studie zou uitwijzen, dat de ingeslagen weg belangrijk meer nadelen dan voordelen zal opleveren, op deze beslissing terug te komen.

Je stuurt een afschrift van deze brief aan organisaties, zoals het H.V., waarvan je

KONGRES '75

Het twee-jaarlijks kongres van het verbond wordt in 1975 te EINDHOVEN gehouden en wel op 25 EN 26 MEI.

mag veronderstellen, dat zij deze standpuntbepaling kunnen begrijpen en zich actief willen opstellen. Als je dan na verloop van tijd bij het H.V. informeert wat men zich voorstelt te doen dan blijkt dat men geen ingang heeft kunnen vinden (naar het parlement?) maar je de gelegenheid wil geven deze zaak in de Humanist aan de orde te stellen.

Tot zover de ervaringen van een ondeskundig burger, die, in een Kafka-achtige situatie, niettemin zich geroepen voelt zijn verwanten, zichzelf en zijn nageslacht voor een ramp te behoeden.

Sedertdien is de discussie in alle geledingen, het kabinet en het parlement inluis, verhevigd. Een bezinningsgroep Energiebeleid heeft een nota aan de regering geproduceerd, waarin wordt voorgesteld de bouw van kerncentrales in Nederland vijf jaar op te schorten. Deze nota wordt behalve door kerkelijke leiders o.a. onderschreven door het gerespecteerde lid van het H.V. Sicco Mansholt. Ik mag aannemen, dat het H.V. niet zoveel moeite zal hebben de ingang van deze groep te vinden, anders vrees ik dat velen, die verbijsterd op zoek zijn naar een veilig onderdak in een verwilderende samenleving ook de ingang van het H.V. niet meer kunnen vinden.

In Vrij Nederland van 14-9-'74 is een beschouwing van Rob. Symons geplaatst. Het slot hiervan citeer ik met instemming: „Het is niet nodig de complete onheilsboodschap over kernenergie te onderschrijven om toch voor een opschorting van de kernenergieontplooiing te pleiten. Meer aandacht voor „alternatieven” en vermindering van de verbruiksgroei zijn zeer wel denkbaar. Natuurlijk lopen we de kans ons in de ogen van het nageslacht net zo onsterfelijk belachelijk te maken als de bestuurders die de eerste stoomtreinen lieten voorafgaan door mannen met rode vlaggen. Maar dan is er tenminste nog een nageslacht: Zij zijn de hoge inzet van de kernenergetische loterij.”

C. Roos, Rijswijk (Z.H.)

Verlies geen tijd met Esperanto

Na het artikel van de heer Hendriks in de editie van 15-5-'74, nog eens een lofzang op het Esperanto van de heer Makkink in de Humanist van 15-6-'74!

Volgens de heer Makkink wacht deze taal al 87 jaar op algemene invoer. Men moet dan toch wel een irrealistische idealist zijn om er nog iets van te verwachten.

Men behoeft geen „Anglofiel” te zijn om objectief vast te stellen dat beheersing van de Engelse taal het verste voert in deze wereld, en daarmee de beste kansen biedt voor intermenselijke contacten. Deze taal maakt je leven zeer veel rijker, en je horizon wijder dan met Esperanto mogelijk is. In vergelijking met Engels is Esperanto eenvoudig nergens. Dit betekent dat het volkomen misplaatst is om een eenvoudig mens, die geen talen heeft kunnen leren en wil proberen om daar door zelfstudie wat

aan te doen, te adviseren om met Esperanto te beginnen.

En wil men in E.E.G.-verband proberen, zo goed mogelijk een Europees burger te worden, dan zal men toch, naast het Engels, tenminste met Frans en Duits overweg moeten kunnen. Alleen op die manier kan men met mensen van verschillende pluimage in een aantal landen contacten leggen, hun geschiedenis en literatuur bestuderen, hun mentaliteit begrijpen zonder zich te beperken tot het hobby-clubje van de Esperantisten.

Heus, ook Frans en Duits zijn de moeite waard, meer dan Esperanto. Misschien moet men zich daarvoor meer inspannen dan met het leren van de eenvoudig opgezette Esperanto-taal. Maar de internationale contacten zijn vandaag den dag al zoveel gemakkelijker geworden, dat men met

Engels, Frans en Duits sprekende mensen praktische ervaring kan opdoen, en dat maakt de zaken al weer eenvoudiger, en ook interessanter en meer „levend” dan Esperanto. En behalve de groep mensen die vooral talen studeren vanwege culturele interesse en menselijke contacten, is er dan nog het snel groeiende aantal personen, dat behoefte heeft aan talenkennis in direct verband met hun werk, dat b.v. op commercieel, technisch, politiek terrein kan liggen. En al die mensen zijn met Esperanto geenszins gediend.

Met de theorieën van de heren Hendriks en Makkink zal men beslist nog eens 87 jaar moeten wachten, voordat met Esperanto iets kan worden bereikt. Dat moet men niemand toewensen, en dus ook niet adviseren. En het Humanistisch Verbond brengt men er geen stap verder mee, integendeel!

Drs. H. Das, Besozze (I.)
(Discussie gesloten)

INGEZONDEN BRIEVEN (vervolg)

Samen overleven — met wie eigenlijk?

Een oude vrouw uit mijn gemeenschap vertelde bij een huisbezoek over haar dochter, die lang geleden als klein meisje, pas naar school ging. De winter was koud en hoewel de school dichtbij was, stond het meisje al voortijdig, zonder muts of wantjes — ik heb het toch nooit koud — klaar om te gaan. Toen moeder haar maande nog te wachten om niet zo lang buiten te hoeven kleumen, antwoordde het kind: „Nee, ik moet vroeg zijn, want de kindertjes hebben zulke koude handjes, die moet ik warmen”. De oude moeder knikte, ja, ja. Haar dochter was al lang volwassen en had het in haar later leven ook vaak koud gekregen. Nu werkt ze bij de U.V.V., brengt bloemen, legt bezoekjes af, vergeet ook haar moeder niet, en waar ze komt laat ze warmte achter. Veel mensen zijn zo kil, vereenzamen, zijn moeilijk te benaderen. Ze lijken bezoek niet eens meer op prijs te stellen soms. Maar er is altijd een reden waarom ze zo geworden zijn, een combinatie van aard, aanleg en omstandigheden. Er is ook altijd wel een aanknopingspunt voor een praatje.

Een vlugge blik door de kamer ontdekt een apart meubelstuk — wat heeft u een mooie oude kast — en dan is het ijs gebroken en komt een stukje familiegeschiedenis. Of, — mag ik even naar uw planten kijken, die staan zo prachtig en ik kan ze nooit goed houden—. — Och ik doe er niets bijzonders aan — kun je dan horen. Maar wie is niet geveild met een klein welgemeend compliment? En zo tasten we verder, tot er iets smelt en er soms een bittere stroom gal loskomt, soms iets heel vriendelijks en ook wel beide, of alleen een ongelovige verwondering over de belangstelling.

En wat onderscheidt nu dit humanistenstukje van een willekeurige opwekking tot praktische naastenliefde? Juist, de moraal. Nieuwsgierigheid is de mens aangeboren. Als die niet vroegtijdig omgebracht wordt, groeit hij uit tot belangstelling en eigenlijk zou dat toch in de eerste plaats een onverzadigbare belangstelling voor het wonder van de medemens moeten zijn. Een normloze interesse voor onze soortgenoten die zo verscheiden zijn en zo anders dan we zelf,

en in wie we toch altijd iets van onszelf kunnen terugvinden. De helpende zorg voor de medemens? En wie helpt wie dan wel? In de tijd dat we dat moeten uitpraten, hadden we een bezoek kunnen afleggen, om er achter te komen.

Het wordt weer winter en koud. Weten we eigenlijk wel wie die leden zijn die we nooit zien? Wie dat zijn, die lettertjes en cijfertjes op de computerlijst?

Bent u voortdurend bereid te verantwoorden waarom u dat niet weet? Of wacht u daarmee tot ze hun lidmaatschap opzeggen, omdat ze bij het H.V. geen „geestelijk tehuis” vonden?

Frans Engel, Bussum

Trainingsgroepen

Wegens grote belangstelling wordt er in het noorden van het land een tweede **trainingsgroep groepswerk** georganiseerd, bestemd voor mensen die zich willen trainen in het leiden van groepen. Inlichtingen bij Ella Prins, Troelstra-laan 210, Assen, tel.: 05920-14490.

Centrale registratie (vervolg van pagina 3)

periodieke verslaggeving aan het parlement — toezicht moeten uitoefenen op het goede verloop in de praktijk van alle dag. Systematische registratie van dergelijke gegevens zal dan alleen maar mogen plaatsvinden ná verlening van zo'n vergunning, waardoor van te voren alle waarborgen ingebouwd kunnen worden dat de betreffende instanties zich aan de wettelijke bepalingen zullen houden. Met het aanvragen en verlenen van deze vergunningen zal alle openheid betracht dienen te worden. O.a. de pers en iedere individuele burger zullen vrije inzage moeten hebben in dit vergunningstelsel. De Kamer moet alle bevoegdheden krijgen om een vergaande controle te kunnen uitoefenen op de naleving van de wettelijke bepalingen en er moeten eenduidige instructies komen en bijgehouden worden die ten doel hebben te voorkomen dat o.a. bestanden van overheidsinstanties in handen zouden vallen van een buitenlandse of binnenlandse bezetter.

Een fundamentele voorwaarde voor iedere personenregistratie moet zijn dat per bestand niet meer gegevens mogen worden opgeslagen dan voor het betreffende doel strikt noodzakelijk is.

Geregeld dient ook te worden dat gegevens die voor het in de vergunning omschreven doel ontvangen zijn in principe niet voor een ander doel gebruikt mogen worden. Wettelijk moet verder vastgelegd worden dat bestanden die informatie bevatten over personen niet onderling aan elkaar gekoppeld mogen worden. Iedere geregistreerde dient uiteraard op zijn verzoek kennis te kunnen nemen van alle over hem of haar opgenomen gegevens in alle bestanden. Iedere geregistreerde dient ook het recht te hebben foutieve gegevens te laten corrigeren en verouderde gegevens te laten verwijderen.

Aan al het bij de informatieverwerking betrokken personeel dient een geheimhoudingsplicht te worden opgelegd. Er dienen hulpverlenende instanties te komen die gewone burgers zoals wij bij kunnen staan indien wij moeilijkheden ondervinden met de registratie van onze persoonlijke gegevens bij een bepaalde instantie.

Staatskommissie Koopmans

De regering heeft destijds aan een zgn. staatskommissie (Koopmans) gevraagd om advies uit te brengen over de vraag welke wettelijke maatregelen wenselijk zijn ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met het gebruik van computers voor persoonsgegevens. Begin dit jaar is men met een interimrapport uitgekomen.

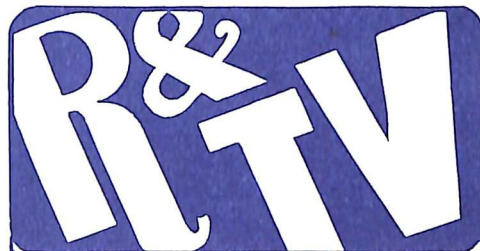
De commissie, ingesteld door het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond heeft eigenlijk parallel aan deze staatskommissie gewerkt. Soms komen de twee commissies tot gelijksoortige aanbevelingen. Over het algemeen echter gaan de aanbevelingen van het Verbond op de werkelijk van belang zijnde kwesties aanzienlijk veel verder dan die van de staatskommissie.

Wat nu verder?

Met een rapport alleen zijn wij er natuurlijk niet. Er moet mee gewerkt worden! En dat kunt u zo maar niet alleen aan deze commissie overlaten.

Indien dit onderwerp u aanslaat, bestel dan een exemplaar van het rapport bij het Centraal Buro (f 4,50), lees het, praat er over met vrienden en bekenden en probeer er invloed mee uit te oefenen via andere organisaties waar u lid van bent, vooral de politieke partij.

Ico v. d. Willik

Radio-uitzendingen

Vanaf 29 september 1974 vinden de uitzendingen plaats over **Hilversum II** van **9.30-10.00 uur**

20 oktober

O.a.: Interview met arts in Peru (HIVOS-project) in samenhang met t.v.-uitzending van die avond

27 oktober

O.a.: de regionale discussiedag te Rotterdam

T.V.-uitzendingen

20 oktober 1974, Ned. II, ± 22.30 uur (kleur)

Een andere wereld. Ontwikkelingshulp geven is een nobel werk maar wie de resultaten kent heeft toch zijn twijfels. In een Peruviaans Indianendorpje telden we de goede blanke daden en werd „De andere wereld” een film vol twijfels.

Camera: Paul v. d. Bos; Teksten: Karel v. d. Graaf; Regie: Ton Aarden.

in dit nummer:

In de marge
Hoofdbestuur
Wetenschappelijke conferentie
Stichting Socrates over
Humanistisch mensbeeld
pag. 2

Centrale registratie van
persoonlijke gegevens
pag. 3

Impressies van de
Wereldbevolkingsconferentie
pag. 4

Boekbespreking
pag. 6

Ingezonden brieven
pag. 7